

DEL COURT v. BELGIJA

(Eur. Court H.R., 17. 1. 1970, Series A no. 11)

Emil Delcourt, belgijski državlján iz Waterlooja, rojen leta 1924, je bil direktor gospodarske družbe.

Postopke proti E. Delcourtu je začel belgijski državni tožilec [Procureur du Roi] v Brugesu. Delcourt je bil novembra leta 1963 aretiran zaradi pridobivanja denarja z grožnjo, goljufij in goljufivih prenosov denarja. Kasneje je bil obtožen številnih kaznivih dejanj goljufij, goljufivih prenosov denarja, ponarejanja in izdajanja ponarejenih dokumentov, izdajanja nekritih čekov in ponarejenih menic in pridobivanja posojil pod lažnimi pretvezami. Septembra 1964 je bil na bruskem prvostopenjskem sodišču spoznan za krivega šestintridesetih od trinštiridesetih očitanih kaznivih dejanj. Obsojen je bil na leto dni zapora ter denarno kazen 2000 BF.

Marca leta 1965 je ghentsko prizivno sodišče sodbo, ki sta jo izpodbijala tako Delcourt kot državni tožilec, spremenilo. Prizivno sodišče je Delcourta spoznalo za krivega vseh kaznivih dejanj iz obtožnice in ga obsodilo tudi za dejanja, katerih je bil s prvostopenjsko sodbo oproščen. Poudarilo je resnost kaznivih dejanj in se sklicevalo na prejšnje obsodbe. Prizivno sodišče je povišalo prvotno kazen na pet let zapora in določilo, da mora biti Delcourt po prestajanju kazni za deset let nameščen po vladni odredbi.

Tako 17. kot 23. marca 1965 se je Delcourt zoper sodbo prizivnega sodišča in zoper sodbo prvostopenjskega sodišča pritožil na kasacijsko sodišče. Memorial je vložil 20. maja 1965. Državni tožilec je bil mnenja, da nima pravice vlagati counter memoriala. Glavna obravnava je potekala pred drugo zbornico kasacijskega sodišča 21. junija 1965. Delcourt je bil na glavni obravnavi, ni pa bilo njegovega zagovornika. Sodnik poročevalec je na glavni obravnavi podal svoje poročilo, Avocat general pa svoje mnenje, da naj sodišče obe pritožbi zavrne. Po zasedanju na interni seji je sodišče obe pritožbi zavrnilo.

V svoji pritožbi, vloženi pri Komisiji 20. decembra 1965, se je Delcourt pritožil zoper sodbe belgijskih sodišč. Trdil je, da je nedolžen, da so bili prekršeni 5., 6., 7. in 14. člen Konvencije in predložil vrsto pritožb. V obravnavo je bila sprejeta samo pritožba glede prisotnosti državnega tožilca na internih sejah kasacijskega sodišča, najvišjega sodišča v Belgiji. Po kraljevem dekretu iz leta 1815 (kasneje nadomeščen s 1109. členom sodnega zakonika iz leta 1967) je bil na internih sejah kasacijskega sodišča kot svetovalec prisoten Avocat general, član kabineta državnega tožilca. Ali je bilo to v skladu z načelom enakosti orožja in potem takem s 1. odstavkom 6. člena Konvencije?

Pri Komisiji se je Delcourt pritožil, da pred glavno obravnavo ni bil seznanjen s predlogom *Procureur generala* in nadalje, da na glavni obravnavi ni imel pravice do zadnje besede. Komisija je s sedmimi glasovi za in šestimi proti odločila, da 1. odst. 6. člena Konvencije ni bil prekršen (poročilo je bilo sprejeto 1. oktobra 1968).

Sodba z dne 17. januarja 1970

Na obravnavi pred Sodiščem je belgijska vlada podala načelno mnenje, da 1. odst. 6. člena Konvencije ni uporabljiv. Argument vlade je bil, češ da kasacijsko sodišče ni odločalo o obtožnici: tožilstvo in obramba prenehata obstajati v trenutku, ko sodišče na zadnji stopnji izda meritorno sodbo. Nadalje, kasacijsko sodišče se ni spuščalo v vsebinsko obravnavanje zadeve in ni odločalo o osebah v obtožnici, temveč je odločalo o zakonitosti sodb nižjih sodišč.

Sodišče ni sprejelo mnenja belgijske vlade. Sodne odločbe zmeraj zadevajo osebe. Še posebej v kazenskih zadevah, potem ko je odločitev sodnikov prvostopenjskega sodišča ali pa pritožba glede pravnih vprašanj sama povzdignila zadevo v pritožbo, obtoženi ni izginil s prizorišča. Čeprav lahko sodba kasacijskega sodišča izpodbijano sodbo zgolj potrdi ali pa razveljavi, ne more pa je spremeniti ali nadomestiti, različno vpliva na položaj prizadetega. Prizadeti lahko izgubi status obsojenega, lahko tudi izgubi prednosti oprostilne sodbe na vsaki stopnji, ko je dokončna odločitev preložena in je zadeva vrnjena prvostopenjskemu sodišču. Ko je kasacijsko sodišče pritožbo dovolilo, ne da bi vračalo zadevo na ponovno sojenje, je s tem kazenski pregon s svojo lastno odločitvijo končalo. S tem, ko je pritožbo zavrnilo, je postala obsodilna ali oprostilna sodba dokončna.

Izraz „*bien-fondé*” se v francoski verziji 1. odst. 6. člena Konvencije ne nanaša zgolj na pravilnost obtožnice glede dejstev, temveč tudi na pravilnost glede prava. Tako je kasacijsko sodišče pri pregledu sodb nižjih sodišč lahko ugotovilo, da je nižje sodišče pri preverjanju dokazov, na katerih je bila osnovana obtožba, prekršilo bodisi kazensko pravo bodisi pravila procesnega prava. Angleška verzija Konvencije, ki uporablja širši izraz „determination of [...] any criminal charge” kaže, da je kazenski postopek celota, ki se mora končati z izvršljivo odločbo. Postopki pred kasacijskom sodiščem so bili posebna stopnja v kazenskem postopku in njihove posledice so za obtoženega lahko dokončne. Resda visoke pogodbene stranke niso bile dolžne ustanoviti pritožbenih ali kasacijskih sodišč, toda če so ustanovile tovrstna sodišča, so dolžne zagotoviti v postopkih pred temi sodišči minimalne pravice, kot jih zagotavlja Konvencija. Na kratko, 6. člen Konvencije je uporaben tudi za postopke pred

kasacijskim sodiščem, toda način uporabe je odvisen od posebne narave postopkov pred tem sodiščem.

Sodišče je odločalo še o kršitvi šestega člena Konvencije. Stališče belgijske vlade je bilo, da šestega člena niso kršili.

Sodišče je upoštevalo dejstva, ki so govorila v prid stališču Delcourta in manjšine pri Komisiji: razlika med Procureur generalovim oddelkom na nižjem sodišču ter oddelkom na kasacijskem sodišču ni bila vedno razvidna iz pravosodnih spisov. V določenih pogledih so oddelki na sodišču prve stopnje, prizivnem in kasacijskem sodišču tvorili en sam organ. Če namestnik Procureur generala po glavni obravnavi, kjer je podal svoje mnenje, odide s sodniki na interno sejo, bi nekateri pritožniki lahko imeli občutek neenakopravnosti. V tem pogledu bi se belgijska zakonodaja lahko zdela nenavadna, še posebej zato, ker podobnih postopkov v državah članicah Sveta Evrope, vsaj v kazenskih zadevah, ne poznajo.

Navedeno bi lahko vzbudilo dvom v ustreznost belgijskega sistema, toda Sodišče ni našlo dejstev, ki bi kazala, da je postopek v nasprotju s pravico do pravičnega sojenja.

Prvič, Procureur general je na kasacijskem sodišču deloval popolnoma neodvisno od ministrstva za pravosodje, razen v nekaterih, za obravnavani primer nepomembnih zadevah. Drugič, Procureur general je na kasacijskem sodišču izvajal nadzor nad namestniki na sodiščih prve stopnje in prizivnem sodišču zgolj v zadevah povezanih z doktrino, ni pa jim dajal navodil ali prepovedi. Tretjič, Procureur general na kasacijskem sodišču ni bil nasprotnik obtoženega, katerega oprostitev ali obsodba je stvar pritožbe; po splošnem pravilu ni zastopal obtožnice in ni bil stranka v postopku. Procureur general je svetoval sodišču in pomagal pri nadzoru zakonitosti spodbijanih odločb in pri zagotavljanju poenotenja sodnih odločitev. Pregled priložene dokumentacije kaže, da je to tudi dejansko stanje v obravnavanem primeru.

Neodvisnost in nepristranskost kasacijskega sodišča ne more biti kršena zaradi prisotnosti Procureur generala na internih sejah sodišča, potem ko je razvidno, da je Procureur general neodvisen in nepristranski.

Poleg tega pa odredba, ki jo je izpobiljal Delcourt, datira z začetka prejšnjega stoletja. Kasneje jo je dvakrat potrdil parlament, pravilnost in pravičnost odredbe nista bili v pravni teoriji ali v belgijski javnosti nikoli sporni.

Sodišče je odločilo, da je belgijski sistem skladen s 1. odst. 6. člena Konvencije. Nadalje je Sodišče ugotovilo, da v Delcourtovem primeru ni bilo podlage za trditev, da Procureur general tako na obravnavi kot na interni seji kasacijskega sodišča ni bil nepristranski in neodvisen.

Glede nadaljnjih Delcourtovih pritožb, da ni mogel odgovoriti na navedbe Procureur generala in da na obravnavi ni imel pravice do zadnje besede, je bilo Sodišče mnenja, da pritožbe upoštevata le v celoti s temeljno pritožbo, ker so v zvezi z delom Procureur generala na kasacijskem sodišču. Sodišče je te pritožbe zavrnilo, ker je dejstvo, da Procureur general poda svoje mnenje na koncu obravnave, v skladu z naravo njegove funkcije.

Sodišče je soglasno odločilo, da ni šlo za kršitev 1. odstavka 6. člena Konvencije.